

СТАДНИК А.Г.,

*кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології,
Національний університет «Запорізька політехніка»;*

КУЗЬМІН В.В.,

*кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Національного університету «Запорізька політехніка»;*

МАЛИЙ О.О.,

*студент факультету психології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ, ЯКІ ПОЗБАВЛЕНІ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Проблема соціальної роботи з дітьми, які позбавлені батьківського піклування, полягає в тому, що ці діти знаходяться в складному становищі, яке потребує комплексного підходу. Для покращення соціальної роботи з

дітьми, які позбавлені батьківського піклування, необхідно вирішувати соціально-психологічні, економічні та правові проблеми через

комплексний підхід до їхнього соціального супроводу.

Рис. 1. Напрямки покращення технології соціального супроводу дітей, які позбавлені батьківського піклування

Технологія соціального супроводу дітей, які позбавлені батьківського піклування – це комплекс дій та заходів, спрямованих на забезпечення дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, психологічною, соціальною та матеріальною підтримкою.

Технологія соціального супроводу дітей, які позбавлені батьківського піклування включає в себе ряд етапів та методів роботи: 1) оцінка потреб (здійснюється оцінка потреб кожної дитини, визначаються їхні особисті, психологічні та соціальні потреби); 2) розробка індивідуальних планів (розробляються індивідуальні плани допомоги для кожної дитини, враховуючи її потреби та можливості); 3) надання психологічної та соціальної підтримки (спеціалісти забезпечують дітей

психологічною підтримкою, консультуванням та розвитком соціальних навичок); 4) сприяння установленню контакту з родичами або усиновителями (спеціалісти допомагають дитині зберегти або встановити контакт з близькими людьми); 5) організація навчання та розвитку: (спеціалісти сприяють отриманню дитиною освіти, розвитку навичок та здатностей).

Вдосконалення технології соціального супроводу дітей, які позбавлені батьківського піклування є важливим завданням, яке потребує комплексного підходу та сприятиме створенню більш ефективної системи підтримки для цих дітей. На рисунку 1 розглянемо деякі шляхи вдосконалення технології соціального супроводу дітей, які позбавлені батьківського піклування.

Технологія соціального супроводу дітей, які позбавлені батьківського піклування, є надзвичайно важливою для забезпечення повноцінного розвитку цих дітей та їх подальшої успішної адаптації до життя.

Як бачимо на рисунку 1, по-перше, важливо активно використовувати інформаційні технології для полегшення спілкування та обміну інформацією між спеціалістами, які працюють з дітьми-сиротами. Розробка спеціалізованих онлайн-платформ для моніторингу та обміну інформацією може значно полегшити спілкування між соціальними працівниками, психологами, вчителями та іншими фахівцями, що допоможе краще координувати допомогу кожної конкретної дитини.

Сучасні технології в сфері соціальної роботи з дітьми, які позбавлені батьківського піклування відкривають широкі можливості для покращення підтримки та розвитку цих дітей. Інноваційні технології дозволяють забезпечити більш ефективне спілкування, надати доступ до освіти та психологічної підтримки, а також полегшити процес пошуку оптимальних варіантів майбутнього для них.

Можливості інноваційних технологій включають наступні види:

1. Електронна база даних. Створення централізованої електронної бази даних про сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування дозволяє зберігати та обмінюватися інформацією про їхню медичну історію, освітні досягнення, соціальний статус та потреби.

2. Відеоконференції та онлайн-консультації. Застосування відео-конференційних технологій дозволяє забезпечити доступ до психологічної та медичної підтримки для дітей, які позбавлені батьківського піклування та перебувають у важкодоступних регіонах.

3. Мобільні додатки. Розробка мобільних додатків для дітей, які позбавлені батьківського піклування може сприяти забезпеченню доступу

до освітнього контенту, психологічних тренувань, а також надавати можливості для самостійного навчання та розвитку соціальних навичок.

4. Використання соціальних мереж. Соціальні мережі можуть бути використані для створення онлайн-спільнот, які забезпечують психологічну підтримку, можливості для спілкування та обміну досвідом між сиротами.

5. Використання віртуальної реальності: Використання віртуальної реальності може бути корисним для проведення сесій арт-терапії, психологічних тренувань, а також для створення виховних ігрових середовищ, спрямованих на розвиток соціальних навичок дітей, які позбавлені батьківського піклування.

По-друге, важливо залучати волонтерську допомогу для надання психологічної та соціальної підтримки дітям-сиротам. Створення програм залучення волонтерів, які мають відповідну психологічну та соціальну підготовку, може стати ефективним способом надання додаткової підтримки для цих дітей.

План залучення волонтерів до роботи з дітьми, які позбавлені батьківського піклування, може включати наступні кроки:

1. Аналіз потреб. Провести аналіз потреб дітей, які позбавлені батьківського піклування, щоб з'ясувати, яка саме допомога їм потрібна, а також визначити області, в яких можуть бути корисні волонтери.

2. Розробка програми. Розробити програму залучення волонтерів, включаючи опис завдань, які вони можуть виконувати, і вимоги до учасників програми.

3. Пошук волонтерів. Провести пошук волонтерів серед місцевих громадських організацій, навчальних закладів та інших зацікавлених осіб.

4. Навчання та підготовка. Провести навчання та підготовку волонтерів, щоб вони мали необхідні знання та навички для роботи з дітьми-сиротами.

5. Супровід та підтримка. Забезпечити систему супроводу та підтримки для волонтерів, включаючи можливість консультацій та надання рекомендацій у разі потреби.

6. Оцінка результатів. Провести оцінку результатів роботи волонтерів, щоб з'ясувати ефективність програми та внести необхідні корективи.

7. Взаємодія з іншими фахівцями. Забезпечити взаємодію волонтерів з соціальними працівниками, психологами та іншими фахівцями, які працюють з дітьми-сиротами, для координації допомоги та обміну інформацією.

8. Моніторинг та звітність. Забезпечити систему моніторингу та звітності про роботу волонтерів, щоб забезпечити якість наданої ними допомоги та дотримання принципів етики.

Цей план може бути адаптований в залежності від конкретних умов та потреб дитячих закладів або громадських організацій, які працюють з дітьми-сиротами.

По-третє, розвиток програм психосоціальної реабілітації є ще одним важливим напрямком вдосконалення технології соціального супроводу дітей, які позбавлені батьківського піклування. Створення тренінгових програм, спрямованих на розвиток соціальних навичок, самоприйняття та адаптації дітей до нових умов життя, може допомогти їм краще і швидше адаптуватися до нового оточення.

І, нарешті, важливо розвивати партнерство з громадськими організаціями для забезпечення додаткової психологічної та матеріальної підтримки дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування. Сприяння співпраці з громадськими організаціями може допомогти забезпечити доступ до ресурсів та програм, які б доповнили роботу державних служб у сфері соціального супроводу.

Слід зазначити, що проблема дітей, які позбавлені батьківського піклування та перебувають в прийомних родинах, інтернатних закладах чи будинках сімейного типу, полягає в тому, що вони мають чисельні психологічні, соціальні та емоційні проблеми, які вимагають спеціальної уваги та підтримки соціальних педагогів та соціальних працівників. Зазвичай діти, які позбавлені батьківського піклування мають досвід травматичних подій у минулому, відчують втрату батьків та стикаються з проблемами адаптації до нового оточення.

Загальна мета покращення технології соціального супроводу полягає у забезпеченні більш ефективної психологічної, соціальної та матеріальної підтримки дітей, які позбавлені батьківського піклування, а також у полегшенні їхньої адаптації до нових умов життя.

Нами було розроблено комплексну модель соціальної роботи з дітьми, які позбавлені батьківського піклування. Модель є орієнтованою на забезпечення всебічної підтримки та розвитку дітей. Основними цілями такої моделі є забезпечення безпеки, фізичного та психологічного благополуччя, соціалізація та розвиток соціальних навичок дітей, а також пошук оптимальних варіантів подальшого планування їхнього майбутнього.

1. Оцінка потреб. Першим кроком у роботі з дітьми, позбавленими батьківського піклування, є проведення комплексної оцінки їхніх потреб. Це включає в себе аналіз їхнього фізичного та психологічного стану,

освоєння рівня освіти, визначення соціальних навичок та потреб у психологічній та медичній допомозі.

2. Розробка індивідуальних планів. На основі отриманих даних розробляються індивідуальні плани підтримки для кожної дитини. Це може включати програми психологічної підтримки, освітні програми, професійну орієнтацію та інші види підтримки, необхідні для їхнього розвитку.

3. Психологічна підтримка. Для дітей, які пережили травматичні події, важливо забезпечити доступ до якісної психологічної підтримки. Це може включати індивідуальну терапію, групову психотерапію, арт-терапію та інші методи роботи з травмованими дітьми.

4. Соціалізація та навчання. Важливо забезпечити доступ до якісної освіти та можливостей для соціалізації. Це може включати організацію групових занять, викладання соціальних навичок, участь у спортивних та творчих заходах.

5. Пошук оптимальних варіантів побудови майбутнього. Важливо розглядати можливості подальшого планування для дітей, які позбавлені батьківського піклування. Це може включати пошук прийомних сімей, установлення опіки, а також складання програми самостійного життя для старших підлітків.

6. Супроводження та моніторинг. Важливо забезпечити постійний супровід та моніторинг успішності програми підтримки для кожної дитини. Це включає в себе регулярну оцінку прогресу, а також коригування програми в залежності від потреб дітей.

Однією з інноваційних технологій соціальної роботи з прийомними батьками може бути використання онлайн-платформи для спілкування та обміну досвідом. На такій платформі прийомні батьки можуть обговорювати питання, що стосуються виховання дітей, отримувати поради та підтримку від інших прийомних батьків та соціальних працівників. Також на платформі можуть бути доступні навчальні матеріали та курси з питань соціальної роботи з прийомними дітьми.

Ще однією інноваційною технологією є використання мобільного додатку для спілкування з прийомними батьками та отримання невідкладної допомоги та порад. Наприклад, через додаток можна звернутися до соціального працівника з запитаннями щодо виховання дітей, отримати поради з питань розвитку соціальних навичок та інших питань.

Відповідно, до вищезазначеного аналізу, також можна використовувати відеоконференції для проведення тренінгів та занять з розвитку соціальних навичок для прийомних батьків. Це дозволить

забезпечити доступ до таких занять для більшої кількості людей та зменшити витрати на їх проведення. Крім того, можна розробити ігрову платформу, яка допоможе прийомним батькам розвивати соціальні навички у своїх дітей. На такій платформі можуть бути доступні інтерактивні ігри та завдання, які допоможуть дітям навчитися спілкуватися, розвивати емоційний інтелект та інші соціальні навички.